O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
____________ T.S.Sharipov
2024 yil "___" ____________

XAVFSIZLIK VA TEXNOLOGIYA FAN BO'YICHA SILLABUS

(Kunduzgi va kechki ta'lim yo'nalishlari uchun 36 soat)

Bilim sohasi:	**300 000**	- Ijtimoiy tanlov, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	**310 000**	- Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	**60310400**	- Iqtisodiy xavfsizlik

Samarqand- 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
Iqtisodiyot nazariyasi kafedrasi

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan nomi:	Xavfsizlik va texnologiyalar
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	SECTECH6
Yil:	2024-2025
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	36
Amaliy mashg'ulotlar	36
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtixon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda davlat, jamiyat va shaxsning muxim xayotiy manfaatlarini tan olgan holda mamlakat iqtisodiy va xizmatlar xavfsizligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar berishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	ECONTH106 Iqtisodiyot nazariyasi
2.	MACRO06 Makroiqtisodiyot
3.	MICROE06 Mikroiqtisodiyot
Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Xavfsizlik va texnalogiya fanining maqsadi, predmeti va xizmatlar xavfsizlikning mazmuni va moxiyati to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Xavfsizlik va texnalogiyani ta'minlashning ustuvor yunalishlarini bilishlari lozim;
TN3	Mamlakatda axolining ijtimoiy, iqtisodiy va xavfsizlik va texnalogiyani ta'minlash masalalari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
	Ko'nikma jihatidan:
TN7	xavfsizlik va texnalogiyani samarali baholashning xorijiy tajribasini qo'llay olishi kerak;
TN8	Xavfsizlik va texnalogiya indikatorlarini hisoblash va chegaraviy qiymatlar bilan solishtirgan holda ma'lumotlarni sharhlash;

TN9	Xavfsizlik va texnalogiyani baholashda tahlil vositalaridan foydalanish amalliyotda qo‘llay olish;

Fan mazmuni		
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)		**Ajratil-gan soat**
M1	“Xavfsizlik va texnologiya” fanining nazariy va amaliy asoslari	2
M2	Mamlakat xavfsizligini ta’minlash muamollari	2
M3	Iqtisodiyot tarmoqlarini innovatsion rivojlantirishda axborot texnologiyalarni o‘rni	4
M4	Axborot xavfsizligini ta’minlovchi huquqiy-me’yoriy asoslar	2
M5	Kriptografiyaning asosiy tushunchalari va tarixi	2
M6	Kriptografik tizimlar va ularning mohiyati	2
M7	Autentifikatsiya	2
M8	Axborot tizimlarida xavfsizlik	2
M9	Ma’lumotlar butunligi va fizik xavfsizligi	2
M10	Simsiz tarmoqlar xavfsizligi	2
M11	Axborotlarni tiklash va dasturiy ta’minot	2
M12	Axborot xavfsizligini boshqarish va siyosati	2
M13	Inson xavfsizligi	2
M14	Kiberjinoyat, kiberhuquq va kiberetika	2
M15	Davlatning axborot siyosati va o‘ziga xos xususiyatlari	4
M16	Siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarda xavfsizlik	2
JAMI:		**36**
Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulot (A)		
A1	“Xavfsizlik va texnologiyaning nazariy va amaliy asoslari	2
A2	Mamlakat xavfsizligini ta’minlash muamollari	2
A3	Iqtisodiyot tarmoqlarini innovatsion rivojlantirishda axborot texnologiyalarni o‘rni	4
A4	Axborot xavfsizligini ta’minlovchi huquqiy-me’yoriy asoslar	2
A5	Kriptografiyaning asosiy tushunchalari va tarixi	2
A6	Kriptografik tizimlar va ularning mohiyati	2
A7	Autentifikatsiya	2
A8	Axborot tizimlarida xavfsizlik	2
A9	Ma’lumotlar butunligi va fizik xavfsizligi	2
A10	Simsiz tarmoqlar xavfsizligi	2
A11	Axborotlarni tiklash va dasturiy ta’minot	2
A12	Axborot xavfsizligini boshqarish va siyosati	2
A13	Inson xavfsizligi	2
A14	Kiberjinoyat, kiberhuquq va kiberetika	2
A15	Davlatning axborot siyosati va o‘ziga xos xususiyatlari	4
A16	Siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarda xavfsizlik	2
JAMI:		**36**

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Korxona faoliyatida texnologiyani boshqarish tizimining tutgan o'rni.	4
2.	Xavfsizlik va texnollogiyani rivojlantirish yo'llari.	4
3.	Texnologiyani boshqarishning asosiy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.	4
4.	Korxona faoliyatini jadallashtirish sharoitida xavf-xatarlarni kamaytirish usullaridan foydalanish.	4
5.	Xavfsizlik va texnollogiya nazariy va amaliy asoslari.	4
6.	Boshqaruv jarayonini tashkil etishda xatarlarning o'ziga xos ahamiyati.	4
7.	Risk sharoitida boshqaruv qarorlari va ularni ishlab chiqish.	4
8.	Xavfsizlik darajasini oshishiga ta'sir etuvchi omillar.	4
9.	Xavfsizlik va texnollogiyani boshqarish samaradorligi.	4
10.	Xavfsizlik va texnologiya turlari va ta'sir darajasini minimallashtirish usullari.	4
11.	Xavfsizlikni o'lchash usullari.	4
12.	Axborot xavfsizlikni tartibga soluvchi asosiy huquqiy-me'yoriy xujjatlarning tarkibi.	4
13.	Axborot xavfsizlikni tartibga soluvchi huquqiy xujjatlarning tuzilishi.	4
14.	Axborot xavfsizligiga oid huquqiy xujjatlarning maqsad va vazifalari.	4
15.	Kriptografiya va kriptografik tizimlar.	4
16.	16. Kriktografiyaning tarixi.	4
17.	Axborot xavfsizligi auditi.	4
18.	Kriptografik tizimlar va ularning xavfsizlikni ta'minlashdagi urni.	4
19.	Identifikatsiya, autentifikatsiya va avtorizatsiya.	4
20.	Kriptografik qurilmalar.	4
21.	Parolli avtorizatsiya.	4
22.	Axborot xavfsizligini aniqlash tizimlari.	4
23.	Axborot xavfsizligini himoya qilish tizimiga qo'yiladigan talablar.	4
24.	Xavfsizlik tizimining modeli.	4
25.	Maxfiy ma'lumotlarning turlari.	4
26.	Axborot manbalarining maxfiyligiga tahdid.	4
27.	Simsiz tarmoqlarda tahdid va zaifliklar.	4
28.	Simsiz tarmoqlardagi tahdidlar turkumlanishi.	4
29.	Simsiz tarmoqlardagi xavflarga qarshi kurash choralari.	4
30.	Xavf-xatarlarni identifikatsiyalash.	4
31.	Xavf-xatarlarni baholash va tahlillash.	4
32.	Xavf-xatarlar nazorati.	4
33.	Xavfsizlikni boshqarish.	4
34.	Insonga hujumlarning turkumlanishi.	6
35.	Kiber tahdidlar va zaiflik.	6
36.	Kiber jinoyatning tasnifi va turlari.	6
37.	Kiberjinoyatchilikning xulqi.	6
38.	Kiberterrorizm.	6
39.	Kiberetika zaruriyati va o'ziga xos xususiyatlari	6
40.	Davlatning axborot siyosati va uning shakllanishi.	6
41.	Davlatning axborot siyosati: konsepsiyaning o'ziga xos xususiyatlari.	6
42.	Davlat axborot siyosatining aspektlari va vazifalari	6
43	Siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar tasnifi.	6
44	Siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar vazifalari va undagi sub'ektlar faoliyati.	6
	Jami:	**108**

Asosiy adabiyotlar	
1.	Iqtisodiy xavfsizlik. O'quv qo'llanma. / Xalikova L.N., Iskandarov B.A. SamISI 2023
2.	Korxona iqtisodiy xavfsizligi. O'quv qo'llanma. Xalikova L.N., Kamilova N.A., Ishankulova F. A., Ayubov I. I. SamISI. 2024.
3.	Mamatov A.A., Abulqosimov X.P., Mamatov S.A., Saidgaziyeva S.Sh. Iqtisodiy aytish. Darslik. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Jamoat 2 universiteti, 202.- 731 bet.
4.	I.S.Xotamov, M.K.Olimov, A.J.Ismoilov "Iqtisodiy" O'quv qo'llanma. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019 yil, 200 bet.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Iqtisodiy xavfsizlik: darslik. nafaqa / M.A. Gundorova; Vladimir. davlat un-t im. A.G. va N.G.Stoletovlar. - Vladimir: VlGU nashriyoti, 2020. - 207 p.
2.	Abulqosimov X.P. Iktisodiy hafsizlik: Nazaria va amaliet. Ukuv ishlatish. - T .: Noshirlik fidushi, 2019 - 620 garov.
3.	Abulqosimov X.G., Rasulov T.S. va b. Mamlakat iqtisodiy havfsizligi va rakobatbardoshligini ta'minlashning barqaror yunalishlari. Monografiya. - T.: "Innovation rivozhlanish nashriyot - matbaa uyi". 2019. - 395 6.
4.	Kovalyov A.A. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash strategiyasi. Darslik - Sankt-Peterburg: Konovalova A.M. nashriyoti, 2019-188s.
5.	Iqtisodiy xavfsizlik: universitetlar uchun darslik / umumiy. Ed. L.P.Goncharova - 2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan. va qo'shimcha - M .: Yurayt nashriyoti, 2018.- 340s.
6.	Kuznetsova E.I. Iqtisodiy xavfsizlik: universitetlar uchun darslik va seminar / E.I. Kuznetsova. - M.: Yurayt nashriyoti, 2019-294 b.
7.	Iqtisodiy xavfsizlik: darslik. nafaqa / M.A. Gundorova; Vladimir. davlat un-t im. A.G. va N.G.Stoletovlar. - Vladimir: VlGU nashriyoti, 2020. - 207 p.
8.	Abulqosimov X.P. Iktisodiy hafsizlik: Nazaria va amaliet. Ukuv ishlatish. - T .: Noshirlik fidushi, 2019 - 620 garov.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

- berilgan savollarga aniq va lo‘nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo‘lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektga puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Mualliflar:	Xalikova Lola Nazarovna – “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi v.b. prof. DSc B.A.Iskandarov - SamISI, “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi katta o’qituvchisi T.I.Shukurov – SamISI, “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi assistenti
E – mail:	tohajanshukurov@gmail.com
Tashkilot:	SamISI “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi
Taqrizchilar:	I.H Nasimov – SamDU “Tarmoqlar iqtisodiyoti” kafedrasi dotsenti,

	PhD.; S.X.Ulashev – “Sam AVTO” AJ Ishlab chiqarishni rejalashtirish departamenti direktori.

Mazkur Sillabus institut o‘quv-uslubuy Kengashining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_________)

Mazkur Sillabus “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubuyat bo‘limi boshlig‘i **I. Shodmonov**

Fakultet dekani **Sh. Islomov**

Kafedra mudiri **I. Ayubov**

Tuzuvchi **T. Shukurov**